

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

§. I. Eucharistia, ut est Sacramentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

§. I.

Eucharistia ut est Sacramentum.

Tertium Sacramentum est Eucharistia, seu Sacramentum Corporis, & Sanguinis D. N. Jesu Christi, sub speciebus panis, & vini, realiter contenti, ad spirituales animæ refectioem institutum. Quas species, dum dignè sumimus, Divina Gratia pacimur, & nutrimur.

2. Queritur, quid doceat fides circa hoc Sacramentum?

Resp. Maximè infrascripta. I. Quòd post verba consecrationis, à Sacerdote cum debita intentione prolata, substantia panis convertitur in Corpus Christi, & substantia vini in ejus Sanguinem: ita ut post consecrationem nil substantiæ panis, & vini remaneat, sed sola accidentia: quæ vocantur species Sacramentales. Vide Trid. sess. 13. cap. 4. de Eucharist. ubi: *conversio totius substantiæ panis in Corpus Christi, & totius substantiæ vini in Sanguinem ejus, Transsubstantiatio appellatur.*

3. II. Quòd, ut ibid. Trid. cap. 3. statim post consecrationem verum Dòmini nostri Corpus, verumque ejus Sanguinem, sub panis, & vini specie, una cum ipsius Anima, & Divinitate existere: sed Corpus quidem sub specie panis, & Sanguinem sub vini specie, ex vi verborum; ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantia, qua partes Christi Domini, &c. inter se copulantur: Divinitatem porrò propter admira-

bilem illam ejus cum corpore, & animæ hypostaticam unionem.

4. III. Quòd tantum sub alterutra specie, quantum sub utraque continetur: totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quavis ipsius speciei parte, etiam dum una pars ab alia est separata: totus item sub vini specie, & sub ejus partibus, existit, ibid. Conc. & Florent. in decr. Eugenii.

5. IV. Quòd accidentia in hoc Sacramento sunt sine subiecto.

V. Quòd Sacramentum Eucharistiæ est adorandum adoratione Latriæ. Definitur in Trid. sess. 13. cap. 15. & Canon. de Eucharist. Nam in eo est verè, & realiter præfens Christus Dominus: ex cuius reali præsentia ea adoratio infallibiliter infertur.

6. Queritur, quam sit materia Sacramenti Eucharistiæ.

Resp. Materia proxima sunt species consecrate: materia autem remota, seu pro valida consecratione Corporis, est solus panis triticeus. Florent. in decr. Eugenii; nam iste panis, simpliciter panis nominatur, & est per se utilis, in quo Christus consecravit.

Materia verò consecrationis Sanguinis est vinum de vite, ibid. Florentinum. Cui ex præcepto Ecclesiæ modicissima aqua miscetur Trid. sess. 22. cap. 7. de Sacris. Miss. Quam si Sacerdos licenter non misceret, sacrilegium committeret, sed validè consecraret, si cætera necessaria non omitteret. Sed vide num. 74.

7. Queritur, an panis debeat esse azymus, vel fermentatus?

Resp. Uterque sufficit ad validam consecrationem: definitur in Florent. in decr.

decret. ubi : item, *Diffinitus in azymo, sive fermentato, pane triticeo, Corpus Christi veraciter confici: Sacerdotesque in alterutro, ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta sua Ecclesia, sive Occidentalis, sive Orientalis consuetudinem.* Unde peccat gravissimè Latinus, etiam secluso scandalo, consecrans in fermentato, & Græcus in azymo; nam in re gravissima faciunt contra Concilium; nec licet cuilibet privata autoritate discedere à rationabili consuetudine sua Ecclesia. Vide D. Thom. 3. p. cit. qu. 14. art. 4. Et id puto verum esse, sive Latinus sit in Ecclesia Latina, sive apud Græcos existat, quia verba Concilii sunt absoluta, & per se debere, obligationem exprimunt.

Solus itaque panis triticeus, aqua naturali mixtus, igne coctus, non frixus, est materia consecrationis Corporis; quia Christus panem triticeum consecravit: hujus autem Sacramenti materia illa censenda est, qua Christus, Sacramenti institutor, usus est. Addo, quòd panis triticeus apud homines, panis simpliciter, & usualis dicitur; nec alii, nisi in hujus defectum introducti sunt, & in usum veniunt.

8. Unde materia inepta est panis confectus, ex fecale, ex hordeo, spelta, farre, millo, oriza, aliisque: ex quibus, non nisi in defectum tritici, panis conficitur. Idem dicitur de o, confecto ex amydo, quia conficitur ex tritico corrupto, nec censetur panis usualis. Pariter, dum panis ex tritico factus, est variis alterius speciei granis permixtus, ita ut permixtio speciem solvat, & mutet, materia inepta est; si verò modica per-

mixtio foret, ut non impediret, quin simpliciter panis triticeus foret, esset materia idonea, Vide D. Thom. 3. par. 4. 14. art. 3.

9. Item, solum vinum de vite, ex uvis expressum est materia consecrationis Sanguinis; unde inepta materia est, succus ex malis granatis, pomis, piris, vel moris expressus; quia hujusmodi succus non est, nisi similitudinariè, & improprie vinum. Item, materia inepta est agresta, quæ nondum habet speciem vini, sed est in via ad generationem vini. Item acetum, quia est vinum corruptum, & se habet ad verum vinum, sicut cadaver ad animal; unde cautè est legenda Gloss. ad cap. sic in sanctificando distinct. 2. de consecrat. ubi dicit: *de aceto conficitur, si ex vino factum fuit: nullum verò, quia habet speciem vini, in casu necessitatis adhiberi potest: sed non statim expressum de uva in calice offeratur.* D. Thomas cit. art. 5. ad 3. Vinum autem congelatum est materia apta: quia est vinum absolute potabile.

10. Quæritur, *an materia consecranda debeat esse præsens Sacerdoti consecranti?*

Resp. Affirmativè; & præsens esse debet tum physicè, tum moraliter: quod colligitur, tum ex facto Christi Domini, qui panem, & vinum sibi præsentia, & in mensa apposita consecravit; tum ex perpetua Ecclesie praxi, quæ nec panem, nec vinum, nisi præsentia consecrat; tum ex ipsa formæ consecrationis significatione, quæ pronomine demonstrativo, *Hoc, vel Hic*, materiam consecrandam coram Sacerdote, ac proinde physicè, & moraliter, hoc est, se-

(Rr 11) 3 cun-

cundum prudentem hominum existimationem, præsentem, & non nimis distantem, ostendit.

II. *Queritur, an hostia sub aliis in Altari latitans, vel subtrius palla, vel in pyxide clausa contenta, vel vinum in calice cooperto existens, conseantur esse præsentia moraliter, quoad effectum consecrationis?*

Resp. Affirmativè; quia, ita recipitur communiter, & in communi hominum usu, ac prudentum iudicio censentur præsentia, sic, ut pronomine, *Hoc, vel Hic* rationabiliter, ut præsentia moraliter, & non distantia demonstrantur.

12. *Queritur, an requiratur, ut Sacerdos ex materia præsentis designet, quam velit consecrare?*

Resp. Affirmativè; quare, si coram se habeat sex formulas, ex quibus quinque velit consecrare, quas tamen non designat, nullam prorsus consecrat; quia non esset major ratio de una, quàm de aliâ; nec posset cognoscere, quamnam ex quinque consecrasset. Quare consultius est, Sacerdotem eas formulas velle consecrare, quæ sibi moraliter sunt præsentis, & ad Altare ad consecrandum sunt asportatæ.

13. *Queritur, Sacerdoti N. displicet vinum acerbum, quod à Sacrista datur pro Missa, eo quia est suo stomacho dolorificum, propterea decernit in corde suo, nolle amplius consecrare cum dicto vino, & sibi providet vinum Albanum maturum: cum celebrare intendit, Sacrista clam, & furtivè ex urceolo aufert vinum Albanum præparatum, & in eodem ponit solutum vinum acerbum: quod*

Sacerdos mutationis ignarus, in Missa consecrat, petitur, an validè?

Resp. Negativè, si Sacerdos ita excludit à sua intentione vinum acerbum in Missa consecrandum, & ita determinavit consecrare vinum Albanum, ut omnino noluerit amplius habere pro materia ipsum vinum acerbum, jam à se exclusum, etiam si illud sibi proponeretur consecrandum; nam in casu deficit intentio Sacerdotis, & actio illa dicitur involuntaria; quoniam acerbum, non intentum, ita se habet, ac si non foret materia apta, quantum est ex parte Ministris, qui non vult illud consecrare.

Si verò, cum intentione particulari consecrandi vinum Albanum à se præparatum, retinuit intentionem generalem consecrandi omne aliud vinum appositum in Calice, aptum consecrandi, & actu consecrans habuit intentionem consecrandi vinum, quod est in Calice (sicut quis prudens Sacerdos intendere debet) validè consecrat: quia ea actio est ei voluntaria, & habet intentionem requisitam ad validitatem Consecrationis.

14. *Queritur, an vino in Calice sit admiscenda aqua?*

Resp. Affirmativè, & Florent. in Decret. Eugenii. Ubi: *vino ante consecrationem modicissima aqua admisceri debet: ad significandum huius Sacramenti effectum, quæ est unio populi Christiani ad Christum, &c.*

Dices, ergo non admiscere, non erit mortale: quia modicissima aqua est materia levis.

Resp. Negando consequentiam. Modicissima aqua secundum se est materia levis,

levis, sed impedire totam significacionem, intentam per eam admisionem, res gravissima est; at ea impeditur, dum aqua non admiscetur, Ergo, dum non admiscetur, graviter delinquitur. Nec quis potest excusationem allegare ex parvitate materiæ, quia in casu non datur.

15 Quæritur, *quanam sit forma Sacramenti Eucharistia.*

Resp. Forma consecrationis corporis est hæc; *Hoc est enim corpus meum:* illa consecrationis Calicis: hæc: *Hic est enim Calix Sanguinis mei, novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.*

16 Sed quæritur, *an omnia verba sint de essentia formæ?*

Resp. Negative; nam *ly enim*, non pertinet ad essentiam formæ consecrationis, cum sine eo vocabulo plenè significetur, & efficiatur Corpus Christi sub speciebus panis, his scilicet verbis: *Hoc est Corpus meum:* Ratio est, quia ea tantum ad formæ essentiam pertinent, quæ à Christo in ipsa institutione fuerunt adhibita, ut id efficiant, quod significant, sed hæc sola verba: *Hoc est corpus meum,* efficiunt consecrationem panis in Corpus Christi, quam significant, ut DD. tenent, conversionem nimirum panis in Corpus, & vini in Sanguinem Christi, quamvis non addatur enim, ergo.

17 Verum illud enim scienter omittere esset gravissimum peccatum, quia quamvis non sit de essentia, est tamen de integritate formæ, D. Thomas cit. q. 78. art. 2. ad 5.

18 At difficultas est, *an de essentia consecrationis vini sint non solum, hæc verba:* Hic est sanguis meus, vel quod idem est, hic est Calix Sanguinis mei; verum etiam, quæ adduntur: novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum?

Resp. Negative, quia sola priora verba significant, & efficiunt consecrationem vini in Sanguinem Christi. Sunt tamen & integritate formæ: vel, ut ait D. Thomas cit. art. 3. in corp. sunt de substantia. Regas ipsum ibid. ubi: *dicendum est ergo, quod omnia prædicta verba sunt de substantia formæ: sed per prima verba, cum dicitur: hic est Calix Sanguinis mei, significatur ipsa conversio vini in Sanguinem, eo modo, quo dictum est in forma consecrationis panis: per verba autem sequentia designatur virtus Sanguinis effusi in passione, qua operatur in hoc Sacramento.* Vide S. Doctorem, & Layman. lib. 5. tr. 4. c. 3. a num. 3. de Eucharist. aliosque in hoc tractatu.

Et nota ex eodem S. Thoma ad primum, quod, cum dicitur: *hic est Calix Sanguinis mei:* est locutio figurativa, & ponitur continens pro contento, ut sensus sit: *hic est Sanguis meus contentus in Calice, de quo fit hic mentio: quia Sanguis Christi in hoc Sacramento consecratur, in quantum est potus fidelium, quod non importatur in ratione Sanguinis; & ideo oportuit hos designari per vas huic usui accommodatum.* S. Doctor. Verum, quamvis non sint de essentia, non possunt sine gravissimo peccato omitti; videas cap. Cum Martha de celebr. Missar.

19 *Queritur, quanto tempore conservetur Corpus, & Sanguis Christi sub speciebus panis, & vini?*

Resp. Usque dum species panis, & vini manent in eo statu, ut connaturaliter deberet manere sub ipsis substantia panis, & vini, quando in ipsis foret. Quando itaque in tali statu sunt, ut si panis, & vinum foret sub illis, desinerent esse sub eis, tunc etiam definit sub eis esse Corpus, & Sanguis Christi; ratio est, quia, dum manent in eo statu, in quo connaturaliter deberet manere substantia panis, & vini, tandiu sunt species, seu accidentia panis, & vini, sub quibus tantum, ex institutione Sacramenti debet conservari Corpus, & Sanguis Christi. *Poncius disp. 44. qu. 4. nu. 89.*

20 *Queritur, an Sacerdos communicans sub utraque specie plus gratia recipiat, quam Laicus communicans sub una tantum?*

Resp. Nota, quæ Trid. habet, *sess. 21. cap. 3. de com. sub utraque specie;* ubi hæc sunt; *etiam sub altera tantum specie totum; atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quoad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt.*

21 *Queritur, quomodo sumptio Eucharistia sit necessaria ad salutem?*

Resp. Quod Eucharistia in re, & actu suscepta non sit necessaria necessitate mediæ ad salutem, est communis sententia Doctorum. Et patet; nam parvuli baptizati, si statim post baptismum decesserint, salutem æternam absque aduali Eucharistia perceptione obtinent. Et

plures adulti sæpè in ea rerum serie constituantur, in qua Cælestem hunc Cibum sumere nequeunt: ut, qui tempestate jactati, in aquis sepeliuntur: vel, qui repentina morte, si gratia aliquam constituti, aggrediuntur: vel, qui sunt perpetuo amentes, & phrænetici: aut, qui in ultima infirmitate propter vomitum cibum retinere non possunt.

Sed ipsa in voto suscepta tali necessitate necessaria, asseritur à D. Thoma, *par. qu. 73. art. 3. in corp.* ibi videndum ubi optimo diuersu id probat.

Quod votum in adultis in actus formales prorumpere, & executioni aliquando mandari debet, juxta verba Christi: *nisi manducaveritis carnem Filii Hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.*

Propterea DD. Communiter asserunt dari præceptum divinum per se obligatum ad sumendam Eucharistiam. I. In articulo mortis, per modum Viatici: nisi, paulò ante eodem die fuisset sumpta. II. Saltem seicel in anno; idque etiam ex præcepto Ecclesiæ ex *cap. Omnis de penit. & remiss.* & nos diximus *lib. 2. cap. 23. num. 2.*

Dices ex adductis verbis: *nisi manducaveritis, &c.* non probatur præceptum sumendi Eucharistiam; alius et iisdem concluderetur mandato divino fuisse omnibus Præcepta Communionis sub utraque specie.

Resp. Negando sequelam. Licet Jure divino sit imperata Communio, non est tamen præcepta sub utraque specie: habetur ex Trid. *sess. 21. cap. 1. de com. sub utraque spec.* Nec id Textus adductus probat: in quo particula *Et* sumitur pro

pro vel, & particula nisi pro non: adeo ut sensus sit: si neque manducaveritis carnem Filii Hominis: vel, neque biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis. In Scriptura, sæpè particula, &, pro disjunctiva, vel, usurpatur; ut Exodi 21. qui percusserit Patrem, & Matrem (hoc est Patrem, vel Matrem) moriatur. Tum quia, qui dixit: nisi manducaveritis, &c. dixit etiam: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Joan. 6. Maxime etiam, quia Corpus Christi non est sub speciebus panis exanime, & mortuum, sed unà cum sanguine; nam licet ex vi verborum, Hoc est, &c. directè, & per se ponatur sub illis solum Corpus Christi, tamen propter connexionem, & concomitantiam est sub illis etiam Sanguis ex dictis num. 3. ergo Fideles, qui accipiunt Corpus Christi, etiam ipsius Sanguinem sumunt.

Per accidens posset quis obligari ad sumendam Eucharistiam in multis occasionibus, in quibus per se non obligaretur ex Christi præcepto de sumptione ejus, ut, dum quis cognosceret summptionem ipsius esse necessariam, ut præservaretur à tentatione aliqua gravi, & peccato mortali. Poncius.

22. Queritur, in quo differant recipere Sacramentaliter, & spiritaliter Sacramentum Eucharistia?

Resp. In hoc, quod recipiens solum secundo modo, spiritali dumtaxat affectu recipit, ut habetur ex Trid. sess. 22. cap. 6. de Sacrific. Miss. Communicans verò primo modo, physice, & realiter species manducat, & in stomachum

Matthæi Cautela Confesi.

transmittit. Vide D. Thom. in 4. qu. 1. dist. 9. art. 1.

§. II.

Eucharistia ut est Sacrificium.

NE inutiliter alibi dicta repetantur, te remitto ad 1. lib. cap. 6. ubi egimus de stipendio Missæ, & cap. 28. de dispositione sacrificantis, & lib. 2. cap. 32. de præcepto audiendi Missam.

23. Ideò hic nota: quod licet interdum nomen Sacrificii in latiori significatione accipiatur pro opere bono, quod ad Dei cultum refertur, tamen non omne tale bonum opus est propriè Sacrificium, quia in Sacrificio propriè dicto aliquid sensibile debet offerri Deo: idque, ad ipsius honorem, & in signum supremi ejusdem dominii in creaturas, ac, quòd sit vitæ, & mortis Author, debet destrui, aut saltem immutari. Sic in Veteri Lege, quidquid Deo in Sacrificium offerebatur, destruebatur, vel immutabatur. Cujus destructione, aut immutatione summum ipsius dominium in res omnes declarabatur.

In ea lege sacrificia inter se distincta erant, materia, forma, & fine. Ex parte materiæ, sic erant distincta, ut, si res oblata essent animata, ut oves, Capræ, Hædi, Boves, Vituli, Columbae, Passeres, Turtures, *victima* vocarentur, aut *hostia*; Si inanimata, & solida, non liquida, ut sal, Thus, Triticum, panis, &c. *immolationes*. Si liquida, ut Vinum, Oleum, Aqua, Sanguis *libamina* dicerentur.

Ex parte formæ, & finis dividebantur:

(Ssss)

ubi